

Marek Posobkiewicz p.o. Główny Inspektor Sanitarny

**PRZEMÓWIENIE INAUGURACYJNE KONFERENCJI JUBILEUSZOWEJ
ZORGANIZOWANEJ W DNIU 16 GRUDNIA 2014 R.
Z OKAZJI 95-LECIA SŁUŻB SANITARNYCH W POLSCE I 60-LECIA
PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ**

Szanowni Państwo! Drodzy Goście!

Serdecznie witam na dzisiejszej uroczystości poświęconej 95-leciu służb sanitarnych w Polsce i 60-leciu Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Zabierając głos przed tak znakomitym gremium, mam poczucie uczestniczenia w wyjątkowym wydarzeniu. Celebруем daty jubileuszów ważnych instytucji nie tylko, aby podziwiać ich przeszłość i dokonania, ale przede wszystkim, by śmiało spojrzeć w przyszłość i wyraźniej dostrzec cel naszych aktualnych działań. Obecność tylu znamienitych gości na dzisiejszej uroczystości jest dowodem, że niezmiennie doceniają Państwo rolę Państwowej Inspekcji Sanitarnej na polu bezpieczeństwa zdrowotnego i rozumieją wagę naszej misji.

Warto również sięgnąć jeszcze dalej w przeszłość. Współgospodarzem dzisiejszych uroczystości jest Polskie Towarzystwo Higieniczne, którego geneza sięga końca XIX wieku, kiedy to grupa polskiej inteligencji, w warunkach niewoli zmanifestowała ogromną potrzebę działalności praktycznej na polu higieny i kultury zdrowia. Historia Państwowej Inspekcji Sanitarnej sięga pierwszych lat naszej niepodległości. W lutym 1919 roku Naczelnik Państwa Józef Piłsudski dekretem powołał do życia Ministerstwo Zdrowia Publicznego. Ministerstwo, miało za zadanie m.in. *zwalczanie chorób zakaźnych ostrych i przewlekłych*. Ustawa sanitarna z dnia, wydana w dniu 19 lipca 1919 roku określała organizację oraz cele i zadania służby zdrowia. Był to dokument o bardzo ważnym znaczeniu, dający podstawę organizacji całego systemu ochrony zdrowia w Polsce. Urzędowi, który sprawował pieczę nad zdrowiem obywateli nadano nazwę Ministerstwo Zdrowia Publicznego. Warto przypomnieć ten fakt dziś, gdy gorąco dyskutowana jest kwestia projektu ustawy o zdrowiu publicznym.

Zmieniają się uwarunkowania, ustroje, ale dla każdego kolejnego pokolenia i dla każdego człowieka jego zdrowie i zdrowie jego rodziny stanowi wartość nie do przecenienia. Jest w tym dla mnie i jestem przekonany, że dla Państwa, wielka moralna satysfakcja, że jako pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej możemy pomagać ludziom w trosce o ich zdrowie i przyczyniać się do zachowania tego wielkiego daru.

Przez lata funkcjonowania służb sanitarnych zostało wydanych wiele aktów prawnych mających zasadniczy wpływ na poprawę sytuacji epidemiologicznej, szczególnie w dziedzinie chorób zakaźnych, warunków zdrowotnych żywności i żywienia, zaopatrzenia w wodę do picia odpowiedniej jakości, parametrów środowiska pracy, środowiska bytowania itp. Jednym z kolejnych, znaczących etapów funkcjonowania służb sanitarnych w Polsce, było powołanie w 1954 r. Państwowej Inspekcji Sanitarnej jako wydzielonej służby państwowej. Z upływem czasu zasadnicze zagrożenia zdrowia i życia człowieka przesunęły się z chorób zakaźnych w kierunku zagrożeń środowiskowych. Aby sprostać wyzwaniom, wymagało to ze strony inspekcji sanitarnej nowych rozwiązań organizacyjnych i badawczych. Poszerzone zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej nabrały szczególnego znaczenia w kontekście procesów integracyjnych z Unią Europejską. Wynika to z przyjętego przez Unię Europejską założenia, mówiącego w Traktacie z Maastricht, że „wspólnota europejska posiada ponadnarodowe kompetencje do prowadzenia polityki zapobiegania chorobom i promocji zdrowia”. Ostatecznym celem tych działań jest utrzymanie w społeczeństwach Wspólnoty wysokich standardów zdrowia publicznego. Wymogi i cele ustanowione przez Unię Europejską są zbieżne z zadaniami Państwowej Inspekcji Sanitarnej, która stanęła przed nowym wyzwaniem związanym z szybką adaptacją prawa wspólnotowego do naszych warunków społeczno-ekonomicznych. Należy o tym przypominać oraz stale umacniać kompetencje Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Ma to istotne znaczenie chociażby w obszarze sprawowania nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia. Jak istotnym elementem polityki zdrowotnej państwa jest ten obszar naszej działalności niech świadczy fakt, że zgodnie z ustawą o działach administracji rządowej to ministrowi właściwemu do spraw zdrowia powierzono koordynację bezpieczeństwa żywności w naszym kraju.

Choć struktura, zadania i metody działania służb sanitarnych podlegały stałej ewolucji, to ich misja pozostaje niezmienna. Wyraża się ona w stałym dążeniu do osiągnięcia pożądaných norm zdrowotnych, zapewniających zachowanie lub przywracanie bezpie-

czeństwa zdrowotnego ludzi. Państwowa Inspekcja Sanitarna stoi bowiem na straży zdrowia ludzi, rozumianego w wymiarze zarówno jednostki, jak i całego społeczeństwa. Służy temu podejmowanie działań, których celem jest identyfikacja i szacowanie zagrożeń, inicjowanie i organizowanie skoordynowanego nadzoru oraz kontroli mających na celu zapobieganie zagrożeniom fizycznym, chemicznym i biologicznym, a także podejmowanie przedsięwzięć służących kształtowaniu postaw i zachowań sprzyjających zdrowiu. Inspekcja sanitarna to nie tylko tradycja, ale również nowoczesność. Dysponujemy największą w kraju siecią nowoczesnych laboratoriów, nieraz o unikalnych możliwościach, pracujących w zintegrowanym systemie. Posiadamy nowoczesne systemy informatyczne gromadzące i przetwarzające dane dotyczące szeroko rozumianej sytuacji epidemiologicznej i możliwych zagrożeń dla zdrowia. Współpracujemy z wieloma organizacjami międzynarodowymi, takimi jak Światowa Organizacja Zdrowia czy Europejskie Centrum Kontroli Chorób. W dziedzinie promocji zdrowia wielokrotnie udowadnialiśmy skuteczność i możliwość realizacji dużych projektów wspieranych przez m.in. przez Rząd Szwajcarii, Fundację Bloomberga z Nowego Jorku, czy - w ramach partnerstwa publiczno- prywatnego Polską Federację Producentów Żywności Związków Pracodawców. Państwowa Inspekcja Sanitarna odgrywa zatem istotną rolę w realizacji polityki zdrowotnej państwa.

Nie byłoby tych znakomitych osiągnięć bez pracy Ludzi: świetnie wykształconych, zaangażowanych całym sercem, pracujących z poświęceniem, często w dni wolne od pracy. Z tego miejsca pragnę podziękować wszystkim obecnych i byłym Pracownikom Państwowej Inspekcji Sanitarnej za ich wspaniałą pracę.

Z wyrazami głębokiego szacunku zwracam się do byłych Głównych Inspektorów Sanitarnych.

Pragnę przypomnieć Postać Pana Profesora dr hab. Ryszarda Brzozowskiego - Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Zdrowia i Opieki Społecznej i Głównego Inspektora Sanitarnego w latach 1968-1984. Nie sposób w kilku słowach omówić jego niezwykle bogaty dorobek. Pan Profesor Ryszard Brzozowski, obecnie Redaktor Naczelny miesięcznika Postępy Nauk Medycznych, w swojej niezwykle bogatej i wielostronnej tematyce prac naukowych, szczególne miejsce poświęcał epidemiologii i medycynie społecznej. Przykładem prac z tej ważnej dziedziny są opracowania dotyczące przyczyn nadumieralności mężczyzn w Polsce. Działalność naukowa Pana Profesora Ryszarda Brzozowskiego dotyczy także epidemiologii chorób zakaźnych w Polsce. Publikacje z tego zakresu stanowiły cenny materiał dla rozwoju zdrowia publicznego.

Obecnie mam przyjemność współpracy z Panem dr Andrzejem Kosiniakiem – Kamyszem - Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej w latach 1989-1991 oraz

Głównym Inspektorem Sanitarnym w roku 1989. Pan dr Andrzej Kosiniak – Kamysz jest Członkiem Rady Sanitarnej – Epidemiologicznej, grona naukowców i ekspertów wspierających merytorycznie Głównego Inspektora Sanitarnego.

Na dzisiejszą uroczystość nie mógł niestety przybyć Pan dr Wiesław Jaszczyński Główny Inspektor Sanitarny – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia i Opieki Społecznej w latach 1990-1991 i 1993-1997. Trudno w kilku słowach zamknąć doświadczenie zawodowe Pana dr Wiesława Jaszczyńskiego. Pracował on na stanowiskach wojewódzkiego inspektora sanitarnego w Warszawie i w Szczecinie, był też lekarzem portowym w Szczecinie. Wiele lat swojego życia zawodowego poświęcił m. in. medycynie morskiej i tropikalnej.

Przy okazji jubileuszu wspominam również postać Pana dr Zbigniewa Hałata – Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Zdrowia i Opieki Społecznej, Głównego Inspektora Kraju w latach 1991-1993. W latach 80-tych pracując w Afryce Zachodniej był świadkiem narastania nowej epidemii – epidemii HIV/AIDS. Po powrocie do kraju poświęcił się m. in. pionierskiej działalności oświatowo-zdrowotnej na tym polu.

Pan dr Paweł Policzkiewicz był Podsekretarzem Stanu w Ministerstwie Zdrowia i Głównym Inspektorem Sanitarnym w latach 1999-2000 oraz 2000-2001. Pan dr Paweł Policzkiewicz przyczynił się m. in. do stworzenia zasad finansowania całości zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej przez Ministra Zdrowia.

Ważnym krokiem w kierunku usprawniania pracy organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej było wprowadzenie w roku 2004 przez Pana Generała dr Andrzeja Trybusza, Głównego Inspektora Sanitarnego w latach 2001-2006, jednolitych standardów kontroli i procedur postępowania organów Inspekcji. Dzięki wypracowaniu narzędzi służących jednolitemu dokumentowaniu sprawowanego nadzoru oraz usystematyzowaniu planowania kontroli, działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej zyskały na skuteczności.

Pan dr hab. Andrzej Wojtyła Minister Zdrowia w Rządzie Hanny Suchockiej, Poseł I, III i IV kadencji Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, Główny Inspektor Sanitarny w latach 2006-2010 - położył akcent na te działania Inspekcji Sanitarnej, które wiążą się z promocją zdrowia i edukacją zdrowotną. Podczas swojego urzędowania podkreślał, że kształtowanie prawidłowych nawyków zdrowotnych, jest wielką inwestycją w zdrowie publiczne.

Kontynuatorem tej polityki był jego następca - Pan dr Przemysław Biliński. Mówiąc o Postaci Pana dr Przemysława Bilińskiego, należy podkreślić jego wielki wkład w rozpoczęcie, ciągle trwającego, procesu budowania w Polsce systemu nadzoru nad zakazem wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Zdecydowane, skoordynowane działania

organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, zainicjowane przez Pana dr Przemysława Bilińskiego doprowadziły do zamknięcia w całym kraju, w dniu 2 października 2010 roku ponad 1300 sklepów handlujących tzw. dopalaczami. Rok 2010 był przełomowym w tym zakresie i stanowił początek systematycznej pracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej na tym polu.

W dniu jubileuszu należy przy tej okazji wspomnieć Osobę Pana Prof. Wiesława Magdzika Dyrektora Departamentu Inspekcji Sanitarnej w Ministerstwie Zdrowia i Opieki Społecznej, jednego z twórców nowoczesnego podejścia do zagadnień, którymi zajmuje się Państwowa Inspekcja Sanitarna. Pan Profesor brał udział w zwalczaniu ospy prawdziwej w Indiach, pełnił funkcję doradcy czasowego w zakresie zwalczania chorób zakaźnych w Biurze Regionalnym WHO w Kopenhadze, a następnie w New Delhi.

Dzisiejszy jubileusz jest okazją do wspomnienia tych, którzy Państwową Inspekcję Sanitarną tworzyli i rozwijali, a których już dzisiaj z nami nie ma. Wspominam:

1. Pana Prof. nadz. Bogusława Kozusznika Pierwszego Głównego Inspektora Sanitarnego Kraju w latach powojennych 1955-1959
2. Pana Dr hab. Jana Rutkiewicza Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Zdrowia i Opieki Społecznej, Głównego Inspektora Sanitarnego w latach 1959-1961
3. Pana Prof. Jana Karola Kostrzewskiego Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Zdrowia i Opieki Społecznej, Głównego Inspektora Sanitarnego w latach 1961-1968, a także Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej w latach 1968-1972.
4. Pana Gen. Profesora zwyczajnego dr hab. Jerzego Bończaka, Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Zdrowia i Opieki Społecznej, Głównego Inspektora Sanitarnego w latach 1984-1988.
5. Panią dr Irenę Głowaczowską Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Zdrowia i Opieki Społecznej, Głównego Inspektora Sanitarnego w latach 1997-1999.

Bardzo proszę Państwa o powstanie i *uczczenie* pamięci zmarłych *minutą ciszy*.Dziękuję bardzo.

Szanowni Państwo, Dostojni Goście. Jubileusz jest również okazją do wyrażenia słów uznania i podziękowań ekspertom i naukowcom, z którymi na co dzień pracujemy. Na ręce Pana Profesora Mirosława Wysockiego Dyrektora Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego - Państwowego Zakładu Higieny składam podziękowania dla Pracowników Instytutu, zaangażowanych we współpracę z Państwową Inspekcją Sanitarną. Państwowy Zakład Higieny dał początek służbom sanitarnym w Polsce. Do dziś ta placówka i jej

Pracownicy stanowią kluczowe wsparcie naukowe dla organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Składam również podziękowania dla Kierownictwa i Pracowników:

- Narodowego Instytutu Leków w Warszawie,
- Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi,
- Instytutu Medycyny Wsi w Lublinie,
- Instytutu Chemii i Techniki Jądrowej,
- Wojskowego Instytutu Higieny i Epidemiologii,
- Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc,
- Instytutu Matki i Dziecka w Warszawie,
- Centrum Onkologii – Instytutu im. Marii Skłodowskiej – Curie w Warszawie,
- Instytutu Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego w Sosnowcu
- oraz kierownictwu i pracownikom Instytutu Żywności i Żywienia w Warszawie.

Bardzo dziękuję Panu Pułkownikowi Tadeuszowi Nierebińskiemu Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu Wojska Polskiego i Panu dr Maciejowi Kisielowi - Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych za sprawną, efektywną współpracę. Dzięki otwartości i profesjonalizmowi Panów, Inspekcja Sanitarna stawia skutecznie czoła wielu wyzwaniom.

W dniu dzisiejszego jubileuszu chcę szczególnie podziękować gronu naukowców, którzy poświęcają swój czas i wiedzę ekspercką dla usprawniania działań Głównego Inspektora Sanitarnego i Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Na ręce Pana Profesora Andrzeja Wojtczaka Przewodniczącego Rady Sanitarno – Epidemiologicznej składam wielkie podziękowania dla wszystkich Członków Rady. Szanowny Panie Profesorze składam również podziękowania dla Pana, za poświęcany czas i dyspozycyjność zawsze, kiedy Pana ekspercki głos jest nieodzowny.

Dziękuję Konsultantom Krajowym: Pani Prof. Walerii Hryniewicz, Konsultantowi Krajowemu w dziedzinie mikrobiologii lekarskiej, Pani dr Iwonie Paradowskiej – Stankiewicz, Konsultantowi krajowemu w dziedzinie epidemiologii. Dziękuję również Panu Prof. Andrzejowi Horbanowi Konsultantowi krajowemu ds. chorób zakaźnych, Panu dr Wacławowi Leszkowi Nahorskiemu – konsultantowi krajowemu w dziedzinie medycyny morskiej i tropikalnej, jak również Panu dr Piotrowi Burdzie Konsultantowi Krajowemu w dziedzinie toksykologii. Dziękuję za wieloletnią współpracę z organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej, także Pani Prof. Lidii Brydak oraz Panu Prof. Andrzejowi Zielińskiemu.

W sposób szczególny chcę podkreślić dzisiejszą obecność Państwowych Wojewódzkich, Powiatowych i Granicznych Inspektorów Sanitarnych z całego kraju. Państwo jesteście realizatorami zadań z zakresu zdrowia

publicznego w tzw. terenie. To Państwa decyzje wpływają bezpośrednio na poziom zabezpieczenia zdrowotnego obywateli. Jest to często niewidoczne w codziennej, rutynowej pracy, ale chyba każdy z obecnych na tej sali przyzna, że każdy obywatel naszego kraju wie, gdzie udać się, gdy kupi niewłaściwej jakości żywność, czy dostrzeże niewłaściwe warunki sanitarne w miejscach publicznych. Wszyscy wtedy po prostu szukają „Sanepidu”. Za tą trudną, czasami niewdzięczną pracę, bardzo Państwu dziękuję. Proszę Państwa również, aby podziękowania i wyrazy szacunku przekazać dla Pracowników stacji sanitarno – epidemiologicznych, którymi Państwo kierujecie. To dzięki Państwa codziennej wyłożonej pracy, możemy cieszyć się obecnym

poziomem bezpieczeństwa zdrowotnego w naszym Kraju. Dziękuję również Pracownikom Głównego Inspektoratu Sanitarnego. Jestem zaszczycony, że dane mi jest kierować pracą tak zdyscyplinowanej i wiarygodnej w swoich działaniach służby, jaką jest Państwowa Inspekcja Sanitarna.

Szanowni Państwo, proszę o wybaczenie jeśli nie wszyscy zasłużeni dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej Ludzie zostali przez mnie wymienieni. 95 lat funkcjonowania służb sanitarnych i 60 lat Państwowej Inspekcji Sanitarnej to wysiłek wielu pokoleń. Dziękuję zatem wszystkim, którzy swoją codzienną pracą budują obecny poziom bezpieczeństwa zdrowotnego w Polsce. Jeszcze raz witam wszystkich dostojnych Gości. Dziękuję Państwu za przybycie i świętowanie razem z nami.

Marek Posobkiewicz
p.o. Główny Inspektor Sanitarny